

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
in dneva po prazniku.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/1.

Oglase računamo po dogovoru.

Izdajatelj: Josip Petejan.

Odgovorni urednik: Rudolf Golouh

Tisk tiskarne Mostböck, Maribor.

Telefonska številka 312.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Naročnina: Po pošti ali z
dostavljanjem na dom za celo
leto 72 K, za pol leta 36 K, za
četrt leta 18 K, za mesec 6 K.
Za Nemčijo celo leto 77 K, za
ostalo tujino in Ameriko 84 K.
Reklamacije za list so poštne
proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/1.

236. štev.

V Ljubljani, nedelja dne 16. novembra 1919.

Številnik III.

Brzobjavne vesti.

Vesti LDU.

Nota delegacije SHS Clemenceauju.

Beograd. Jugoslovanska mirovna delegacija je izročila predsedniku mirovne konference Clemenceauju noto, kjer se navajajo ona vprašanja, ki so doslej ovirala jugoslovanske delegate, da podpisajo st. germainsko pogodbo. Ta vprašanja se pogloblito nanašajo na konvencijo o zaščiti manjšin, ki je predvidena v členu 51. Jugoslovanska vlada izjavlja, da nikdar ni bila protivna načelu zaščite manjšin, da pa v tem vprašanju stoji na stališču, ki je izraženo na mirovni konferenci v posebni noti Rumunski: da se prouče modifikacije, ki naj se sprejmejo v to konvencijo. Razen tega je jugoslovanska delegacija predložila druge zahteve, ki se nanašajo na ladje, ki pripadajo zasebnim lastnikom jugoslovanskim ali pa jugoslovanski državi in ki so pred vojno plule pod avstro-ogrsko zastavo. Na temelju dodatka tretjega dela st. germainске pogodbe bi morale biti jugoslovanske ladje konfiscirane. Zato je potrebno, da se doseže sporazum o teh ladjah. Zatorej prosi jugoslovanska delegacija vrhovni svet, da prouči to vprašanje in izda odlok, ki bo zadovoljil jugoslovanske zahteve.

Prehranjevalne konference z Jugoslovani na Dunaju.

Maribor. SHS-državo so 8. novembra zastopali poslani: Pogačnik, dr. Ploj in dr. Tomčič. Govorilo se je v prvi vrsti o težavah transporta. Naši zastopniki so izjavili, da ima vlada v Beogradu dobro voljo pomagati Dunaju, ter da je pošiljatev več tisoč vagonov sicer pripravljen, da pa manjka za transport strojev in premoga. Ako se ji to da na razpolago, da hoče izvršiti obljubo.

Nova vlada na Madžarskem?

Dunaj. Zdi se, da bo Friedrichova vlada odstopila. Na vidiku je koncentracijski kabinet, kateremu bi predsedoval krščanski socijalec grof Ivan Zichy, ali pa dosednji predsednik segedinske vlade grof Štefan Batalen. Minister zunanjih poslov bo grof Czaky. Friedrich bo odstopil takoj ko ententa prizna novi kabinet.

Volitve v Svič in socijalisti.

Inomost. Pri volitvah so dobili socijalisti 41 mandatov (leta 1918 samo 19), radikalni demokrati 60, preje 102, liberalni konservativci 41, preje 42, kmetje in obrtniki 29 (leta 1918 nič). (Parlament bo torej kljub napredku socijalistov še močno, če še ne bolj reakcionaren, ker bodo vse meščanske stranke šle proti socijalistom.)

Nedeljsko delo v premogokopih republike Avstrije.

Gradec. V Köflachu in Voitsbergu so se rudarji na predlog deželnega svetnika Heutmana odločili, da bodo ob nedeljah delali, da preskrbe graško prebivalstvo in tovarne s premogom. Predzadnje nedeljo so izkopali 180 vagonov za Gradčane. (Tudi pri nas naj se začne takoj s tako akcijo, ker tudi naš proletarijat v mestih nima več s čim kuriti. Op. ured.)

Težek poraz Kolčakov.

Praga. „Times“ poroča po nalogu generala Kolčaka, ki se bojuje proti sovjetski armadi: Položaj se je spremenil. Levo krilo t. j. Kolčakovo je razpršeno in Petropavlovsk smo morali pustiti. Boljševiki razpolagajo s 3, 650.000 novimi četami. — Vedne napake in politična slabotnost Kolčakove vlade škoduje ugledu te vlade zlasti v Sibiriji.

Ob drugi obletnici ruske revolucije.

Dve leti je že, odkar je Rusija doživela ono veliko socijalno revolucijo, ki je s silno svojo roko udarila svetovni zgodovini v obraz in ga ji okrenila v povsem novo smer. Ideja ruske proletarske revolucije je dahnila med širni svet in ga pomladila...

Dve leti že obstoja ruska proletarska sovjetska republika. Dve leti že, čeprav so se dve leti zaganjali v njo umetni viharji kapitalističnega sveta, da bi jo razrušili. Nedavno še so jo napadle z ognjem in mečem kapitalistične države, ki so zainteresirane pri eksploataciji ruskega naroda in njegove bogate zemlje. Ali sovjetska republika je še vedno tu, močnejša in trdnjša kot kdaj poprej.

Socijalna revolucija je prinesla ruskemu narodu svobodo, po kateri je hrepel stoletja. Rodila je obilne sadove, dala ljudstvu njegove pravice. Če bi tega ne bilo, bi sovjetska republika morda že podlegla kapitalističnemu nasilju. Dveletni njen obstoj nam je porok za to, da je pot do končnega socijalnega prerojenja vsega človeštva krajša, kot si mislimo.

Težko je sopesl skozi stoletja ruski narod pod sistemom carizma, plemstva in veleposestva. Živel je borno življenje in — filozofiral. Plaho je pričakoval nepoznane rešitev. Pred kakimi petdesetimi leti pa, ko se je pričela razvijati industrija, je zavel v Rusiji nov veter. Nauka o socijalizmu, ki oznanja svobodo in pravico, se je ruski človek oprijel z obema rokama.

V Rusiji ni bilo nikdar notranjega miru. Vladala je anarhija v upravi, korupcija in nasilja so bila na dnevnem redu. Vse to so povzročali neprestani notranje-politični boji plemstva, ki so se vršili v znaku medsebojne rivalitete. Že leta 1905 je prišlo do večje proletarske revolucije. To pa je zatrl carizem. Ne zatrl, marveč le ustavil. Kajti dolgotrajna svetovna vojna je morala dovesti do velikih političnih in socijalnih revolucij. Mase so bile pripravljene sprejeti vsak preobrat, ki jim ponudi več svobode. Oboževalo so Kerenskoga, ki je navduševal množice in ga tudi poglajale, ko jih ni povedel v boljšo bodočnost. Ljudstvo se je naslonilo na boljševike. Ti so s svojim programom prodrli in zmagali. Danes vladajo že dve leti — dokaz, da temelji ruska republika na podlagi, ki garantira za razvoj družabnega sovjetskega sistema in priča, da se je socijalistična ideja dodobra vkoreninila v nepokvarjeni ruski duši.

Zmaga ruskega proletarijata živo reže v meso in kri kapitalistične družbe. Ententine države hočejo z vojno in izstradanjem uničiti proletarsko Rusijo. Ne puste, da bi se konsolidirala. To ententino početje je barbarizem, vreden največje obsodbe, je kričeca krivica proti ruski republiki, ki hoče urediti samo svoje razmere in se v druge ne vtika. Proletarijat vsega sveta ponovno zahteva, da se pusti ruski sovjetski republiki možnost popolnoma svobodnega razvoja, da se jo prizna kot suvereno državo in se nemudoma ukine blokada nad njo! Sicer pa ne dvomimo, da čim hujša nasilstva bo uganjal kapitalizem proti proletarski republiki, tem silnejši bo odpor in tem sigurnejša zmaga proletarijata sploh.

Jugoslovanski proletarijat ob drugi obletnici ruske revolucije sicer še z nizke stopnje, doživljanja šele nacionalnega osvobođenja, gleda poln nade v daljno Rusijo, pozdravlja bratski ruski proletarijat, mu želi srečne zmage in srečnega uživanja sadov njegove velike revolucije za vedno...

XI. strankin zbor Jugoslov. soc.-demokratske stranke.

Kmečko vprašanje in socijalna demokracija.

(Sodr. Prepeluh.)

I.

Socijalna demokracija zahteva preuredbo agrarne ustave po sledečih načelih: Mali obrat naj ostane, kjer ga zahteva poljedelska produkcija ohranjen. Treba pa je združiti malega kmeta v prisiine zadržne gospodarske enote, ki so edina garancija za ekonomski napredek kmečkega ljudstva v okviru kapitalistične družbe. Gozdovi, obratne panno, ki uspevajo bolje v veleobratu, naj bodo organizirani po načinu veleobratov. Agrarna reforma se mora tako izvršiti, da nam ustvari te predpogoje.

Kot najidealnejšo zemljiško pravo smatra strankin zbor vedno najemno pravo. Tej pravni obliki naj se obstoječe lastninske razmere stopnjerna približujejo.

II.

Razpravljajoč o razmerju kmetijskega ljudstva do socijalne demokracije, izjavlja strankini zbor:

Kmetiško vprašanje v Sloveniji je predvsem delavsko vprašanje. Kmetiški proletarec živi danes še v mnogo slabjših razmerah, nego organizovani industrijski delavec, ki si je tekom dolгих let kot socijalni sloj že izvojeval manjše ugodnosti.

Naše kmetiško ljudstvo je bilo ogoljufano že pri zemljiški odvezi, kakor se je določila v cesarskih patentih z dne 4. marca in 15. avgusta 1849. leta. Svojo svobodo izpod jarma tlačanstva je moralo slovensko kmetiško ljudstvo drago plačati. Porv vsega je bila zemljiška odveza tudi nepopolna, ker so ostale številne servitutne pravice nerešene v korist fevdalcev in veleposestnikov. Zlasti mali posestniki, ka žarji in mali kmetiči, so bili ogoljufani pri enostranski rešitvi gmajn ali skupnih zemljišč.

Veleposestniki in graščaki morajo izpolniti tudi še svoje obveznosti do nekdanjih tlačanov, na katere so gospodujoči hotoma pozabili. Zato izjavlja strankarski zbor, da se mora agrarna reforma radikalno izvesti; pri tem se mora vpoštevati vse še nenačete obveznosti do nekdanjih tlačanov / fevdalnih posestev. V to vrsto spadajo tudi vsa veleposestva, cerkve in verski redovi.

Da se tudi kmetiški proletarijat usposobi za slojni boj, mu je potrebna slojna organizacija. Poleg s tanovske in politične organizacije rabi kmetiški proletarijat zlasti tudi zadržno organizacijo, da se more osvoboditi naj večjih pijavk svojega težkega dela: prelapcev in trgovcev.

(Sledi.)

Dnevne vesti.

Železničarski javni shod se vrši v Mariboru v nedeljo dne 16. t. m. v Götzovi dvorani ob 9. uri dopoldne. Dnevni red: Poročilo delegatov o pogajanjih v Beogradu. Poročata s. s. Petejan in Žorga. Vsi na shod!

Nenavadno nasilstvo. V ponedeljek dne 10. t. m. je povabila obrtna oblast na mestnem magistratu ljubljanskega starše tiskarskih vajencev in jim zagrozila po nalogu nekoga (?), da morajo stavkujoči vajenci na delo, če ne, jih tiskarnarji odpuste in se zavežejo med seboj, da v celi Sloveniji ne bodo mogli nadaljevati uka, to je sklenili in zagrozili so bojkot. Tiskarnarji so zaprli olrate in s tem kršili učno pogodbo. Sedaj pa pride obrtna oblast in naznani stankam

uradno bojkot mladim ljudem in zagrozi, da jim uniči existenco. V vsakem podobnem slučaju bi obrtna oblast, dotičnika, ki pride s tako grožnjo, ovadila policiji ali državnemu pravdnistvu. V tem primeru pa je sama izvršila „neki nalog“ in zagrozila s karnjivo grožnjo. Namesto da bi bila oblast ovadila dotičnika, ki je prišel z insinucijo, je sama izvršila napako. V tem oziru je stavil po nalogu interesentov s. Mlinar na gospoda župana ljubljanskega interpelacijo, v kateri zahteva: 1. pa čegavem nalogu so bili povabljeni starši, 2. po čegavem nalogu je obrtna oblast sporočila grožnjo staršem in 3. kako misli gospod župan vbodoče odpraviti ta nedostatek. Na interpelacijo odgovori gospod župan v prihodnji seji.

Kolekovanje bankovcev se začne v 14 dneh. Glede krone in dinarja je vlada v Beogradu sklenila, da se bo vsakih 10 dni uredilo razmerje med krono in dinarjem, tako da se bo odslej mogla tudi carina plačevati v kronah.

Tritisoč gledališčnih predstav je dopolnila prejšnja nedeljska repriza „Hoffmannovih pripovedk“ v narodnem gledališču v Ljubljani. V zadnjih dveh sezonah so vsote tudi predstave v dram-skem gledališču.

Novice.

Aretirali so v Beogradu neko damo, ki je hotela vtihotapiti za dva milijona kron krivo žigosanega denarja.

Tujci v Beogradu se morajo izseliti. Tako je odredil notranji minister.

Za repatrijacijo naših državljanov je dovolil ministrski svet kredit.

Dvoje novih gledališč. V starih mejah Srbije se bosta na novo osnovali dve mestni gledališči, eno v Smederevem in drugo v Kragujevcu.

Pariški tiskarji so zastavkali. Zahtevajo draginjske doklade 5 frankov dnevno. Volitve smatrajo za najugodnejši trenutek, da prodro. Meščanski listi ne bodo izhajali, izhajal pa bo skupen socijalističen list.

Vodstvo francoske socijalistične stranke je sklenilo, da volilni kandidati izven stranke ne morejo veljati za socijalistične kandidate. Šestorica teh disidentov vzdržuje svojo kandidaturo.

Ameriški milijarder Carnegie je ponudil, da zgradi v Beogradu znanstveno akademijo. Njegova ponudba je bila sprejeta.

Petnaest lokomotiv je zahtevalo naše železniško ministrstvo od Bolgarije, da bi se mogla vzdrževati zveza z orientekspresom.

Ob drugi obletnici ruske revolucije so pariški železničarji priredili velike manifestacije, ki so mirno potekle.

Eno leto republike, so slavili 12. t. m. v celi republiki Avstriji na mnogih zborovanjih in shodih.

Hugo Haase, vodja neodvisnih socijalistov je 7. t. m. umrl vsled zastrupljenja, ki mu ga je povzročila rana po strelu nekega slaboumnega atentatorja. O tem možu velikih zaslug za socijalizem prinesemo še obširnejše poročilo. Slava njegovemu spominu!

„Pražský Poždělník“ se imenuje nov list bratske čehoslovaške soc. dem. stranke. Izhaja že od 3. t. m. kot tednik vsak ponedeljek zjutraj in nadomešča „Právo Lidu“, ki ta dan ne izhaja.

Naznanilo.

V nedeljo dne 16. t. m. se vrši v restavraciji „Maribor“, Grajski trg št. 1

dvoranska plesna zabava s koncertom

brez vstopnine in brez pobiranja. — Začetek ob 16. uri, konec ob 23. uri. — Dobra kuhinja in pristna pijača.

Šviroškornji štev. 39, dobro o-
ceno prodajo. Kje, pove uprav-
ništvo Napreja. 683

Šoto za kurjavo, steljo, izo-
lacijo in druge namene
razpošilja na vagone in drobno
F. & A. UHER, veletrgovina s
premogom, Ljubljana. 612

Pridno učenko sprejme takoj
trgovina v Ma-
rihoru. — Kje pove upravništvo
„Napreja“.

Podpisani bi rad zvedel za
svoje starše, **Ivana in Franciško**
Hafner, tri brate in šest sester.
Vsi rojeni v Ljubljani in tam
stanujoči. Komur je kaj znanega
o njih, ali pa ako sami berejo te
vistice, se prosijo, da obvestijo
podpisane sina, oziroma brata.
Obenem prosim tudi slavni mestni
urad, da mi poroča, ako se je
kaj tej družini pripetilo, zakar se
že vnaprej iskreno zahvaljujem
za trud. 706

Louis Hafner, 15301 Daniel Ave.,
Cleveland, Ohio. U. S. A.

Valentin Maček, tovarna Dom-
tvarna, žale, prejema
vsako soboto na Sv. Jakoba trgu
v Ljubljani stare ženske in moške
klobuke v popravilo. Druge dni
v tednu pa jih pobira zame g.
Kovač pri „Virantu“, Zvezdarska
ulica 1. 696

Spalne in jedilne sobe, kuhinjske
postelje, spodnje in vrhne mo-
droce, umivalnike, vsakovrstne
omare, mize in stole iz trdega in
mehkega lesa, priporočata brata
Sever, zaloga pohištva in tapet-
niška delavnica, Ljubljana, Kolizej.
Vabimo na vglad. 691

Urarski vajenec se sprejme pri
F. Čuden Sin,
nasproti glavne pošte v Ljub-
ljani. 646

Iščemo 687

modelne mizarje za stalno,
ključavničarje za osem-
... tedensko delo. ...
Kje? se zve v uprav. „Napreja“.

Griža
se pojavlja v celi Sloveniji. Ob-
činstvo se opozarja, da ne uživa
sirovega sadja, ne zelenjave, razen
iz zanesljivo zdravih krajev.
Največja nevarnost za obolenje
na griži pa je slaba pitna voda,
zato naj slavno občinstvo pije
samo zdravilni „Tempel-
vrec“ iz naše Rogaške Slatine.
644

Naznanilo.
Podpisani s strani občinstva v Ljubljani, da preselim delavnico
prejemanje iz Sodne ulice v lastno hišo, Zidovska ulica št. 5 v Ljubljani,
kjer se prodajalna 15, t. m. v nadaljno poslovno odpre.
Cenjenim odjemalcem se za dosedanj obisk toplo zahvaljujem in
priporočam za nadaljno naklonjenost ter zagotavljam, da se bom potrudil za-
dovoljiti vsem zahtevam moje stroke, kolikor bodo dopuščale razmere, naj si
bode glede kakovosti ali cen, v polno zadovoljnost, kar mi bode vsled ugodnej-
ših prostorov in splošne preureditve časa in zahtevam primerno tudi lažje mogoče.
Z odličnim spoštovanjem
Fran Kos,
mehanična pletilnica nogavic in modne konfekcije.

BALKAN trgovska, spedijska in
komisijna deln. družba
Podružnica v Ljubljani. Akcijska glav. K 1.500.000.
Špedicija vsakega blaga. — Vskla-
diščenje. — Zacinjanja. — Re-
ekspedicija. — Prevažanje pohištva.
Lastnica Ljubljanskega skladišča
Krisper & Tomažič
Direktna zveza s progo južne
železnice.
Telefon štev. 366. 654

Privatna plesna šola.
Vodstvo plesne šole naznanja, da prične s poukom
v drugi polovici tega meseca po sledeči razdelitvi: I. Tečaj
za otroke od 6.—14. leta. II. Tečaj za dijaštvo sred. šol.
III. Tečaj za odrasle začetnike iz boljših rodbin.
Pouk se vrši po povsem moderni in lahki umiljivi
metodi. 681

Pismene prijave prejema
Adolf Praček
oblastveno avtoriziran plesni učitelj
v Ljubljani, Sv. Petra c. 43.

Restavracija
Gambrinova dvorana
Maribor, Šilerjeva ulica št. 29
sprejema 591
abonente na hrano, kosilo
— In večerjo (K 7.50). —

Priporočamo edino tovarniško zalogo
šivalnih strojev za rodbino in
obrt ter njih
posameznih delov.
POTREBŠČINE za šivilje, krojače in čevljarje ter galante-
rijsko in manufakturno **BLAGO** za **OBLEKE.**
Jos. Petellinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip, za vodo
desno.

Marija Tičar
Ljubljana
— priporoča —
Vse potrebščine za šolo
in urade. Največja za-
loga **umetniških raz-
glednic in finega**
pisemskega papirja
na drobno in debelo.

Splošno kreditno društvo
v Ljubljani
registrovana zadruga z omejeno zavezo
sprejema hranilne vloge vsak delavnik
od 8. do 13. ure in jih obrestnje od
1. novembra t. l. po čistih
4%
Rentni davek plačuje društvo iz svojega.
obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in
stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.
Posojila daje svojim zadrugnikom proti
vknjižbi, na osebni kredit proti poro-
štvu ali zastavi vrednostnih papirjev.
Menice se eskomptnije po bančni
obrestni meri. 61

Edini, res delavski denarni zavod.

Krasna izbira 104
galanterijskega blaga
primerneza za god in
poročna darila

Išče se
modelni mizar
predelavec in to-
varniški zidar za
tvornico v Bosni.
Ponudbe naj se pošljejo z
navedbo željene plače in
prepiši izpričeval pod
„S. B. 2819“ upravništvu
„Napreja“ 699

Sodrugom in sodrugicam priporočamo v zakup vele-
zanimiv roman
RIM
spisal E. Zolá, poslovenil E. Kristan.
V knjigi živo riše pisatelj razmere tedanje versko-
politične družbe na papeškem dvoru in v Rimu sploh.
Duhovito in z dušeslovnim vznosom pisana knjiga stane
nevez. a 6 kron, s poštnino K 5.70 ali s povzetjem K 5.90
več. Naroča se pri upravi „Napreja“, Ljubljana.

Mestni kino na Stalnem trgu
Ravnateljstvo **GUST. SIEGE.**
V petek 14. do pond. 17. nov.
Luč usode
Japonska ljubezenska drama v
3 dejanjih.

Od 21. do 24. novembra
„**LU, KOKETA**“
Garje
srbečico, hraste, lišaje uniči pri-
človeku in živini mazilo zoper
srbečico. Brez duha in ne maže
perila. 1 lonček za eno osebo
6 K. Po pošti 7 K, poštnina
prosto. Prodaja in razpošilja je
karna Trnkócy v Ljubljani,
zraven rofovo. 531

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani,
Dunajska cesta št. 17,
prvi in edini slovenski zavarovalni zavod, je ustanovila oddelek za
življensko zavarovanje.

Sprejema:

- U življenskem oddelku:** zavarovanja na doživetje in smrt v vseh sestavah, zavarovanja na otroško dobo, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji.
- U požarnem oddelku:** Zavarovanja vseh premakljivih in nepremakljivih predmetov, ki se poško-
dujejo po ognju, streli in po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah.

Ceniki in pojasnila z obratno pošto brezplačno.
Zanesljivi posredovalci se vedno sprejemajo.